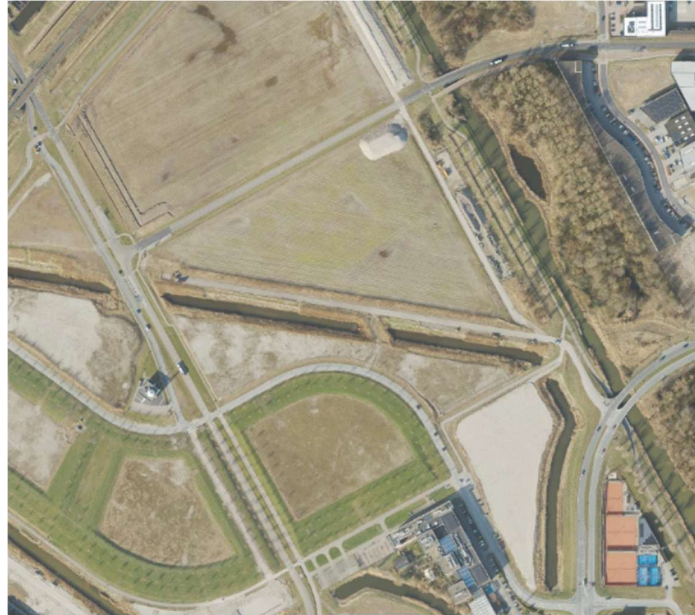

VEILIGHEID- & GEZONDHEIDSPLAN ONTWERPFASE

Conform Arbobesluit artikel 2.28 (voorbereidingsfase) en Richtlijn 92/57/EEG

Titel Bestek: Bestek aanleg persleiding Europakwartier Noord

Besteknummer: SRU-XX-XX-XXX-TXX

Opdrachtgever:

Gemeente Almere

Afdeling Stadsruimte

Team Projectmanagement & Contractvoorbereiding

Opgesteld door: R. Keulen

Datum: 17-08-2026

Status: Concept

Versie: 1.00

Gemeente Almere

Versiebeheer en wijzigingsoverzicht

Het V&G-plan Ontwerpfase is een dynamisch document dat gedurende de voorbereiding en uitvoering van het project wordt geactualiseerd. Elke wijziging wordt geregistreerd in onderstaand overzicht, zodat alle betrokken partijen beschikken over de meest actuele versie.

De V&G-coördinator Ontwerpfase is verantwoordelijk voor het beheer van dit overzicht en draagt zorg voor distributie van gewijzigde versies via het projectdossier of digitale omgeving.

WIJZIGINGSOVERZICHT

Versie	Datum	Wijziging	Reden / aanleiding	Betrokken partij(en)	Opmerkingen / distributie
1.00	06-08- 2026	Initiële versie V&G- plan Ontwerpfase	Opstelling bij bestek	VGCO, Gemeente Almere	Verspreid via projectomgeving

Inhoud

Versiebeheer en wijzigingsoverzicht	2
Hoofdstuk 1 – Inleiding & Kaders	4
Hoofdstuk 2 – Projectomschrijving	7
Hoofdstuk 3 – Uitvoering en Fasering	9
Hoofdstuk 4 – Bij de totstandkoming betrokken partijen	11
Hoofdstuk 5 – Coördinatie	13
Hoofdstuk 6 – Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden	14
Hoofdstuk 7 – Samenwerkingsafspraken	16
Hoofdstuk 8 – V&G-risico's omgeving	17
Hoofdstuk 9 – V&G-risico's werkzaamheden	20
Hoofdstuk 10 – Verontreinigde grond / bouwstoffen	23
Hoofdstuk 11 – Deel Risico-Inventarisatie & -Evaluatie (Deel-RI&E)	26
Hoofdstuk 12 - Organisatie m.b.t. werkzaamheden in en rond de objecten	27
Hoofdstuk 13 - Werkplekvoorzieningen	29
Hoofdstuk 14 - Incidenten, Ongevallen & Geschillen	30
Hoofdstuk 15 – Evaluatie en overdracht	30
Hoofdstuk 16 – BTO (Beheer, Toezicht en Onderhoud) -keuzes en gebruiksfase	32
Hoofdstuk 17 – Overdracht en Bijlagen	34

Hoofdstuk 1 – Inleiding & Kaders

1.1 Algemeen

Voor u ligt het Veiligheids- en Gezondheidsplan Ontwerpfase, behorende bij het bestek SRU-XX-XX-XXX-TXX bestek aanleg persleiding Europakwartier Noord

Dit V&G-plan is opgesteld namens de opdrachtgever en maakt als besteksonderdeel deel uit van de aanbestedings- en contractdocumenten. Het plan wordt vóór aanvang van de werkzaamheden op de bouwplaats beschikbaar gesteld en vormt het kader voor verdere uitwerking in de uitvoeringsfase.

1.2 Doel en reikwijdte

Het V&G-plan is het instrument waarmee veiligheid en gezondheid projectbreed worden georganiseerd, in het bijzonder wanneer meerdere werkgevers of zelfstandigen gelijktijdig of achtereenvolgens werkzaamheden uitvoeren en er sprake is van een meldingsplichtig bouwwerk of bijzondere gevaren.

1.3 Wettelijk kader en toepasselijkheid

De werkzaamheden vallen onder de Arbeidsomstandighedenwet en het Arbeidsomstandighedenbesluit, Hoofdstuk 2, Afdeling 5 (Bouwproces).

Een V&G-plan is verplicht bij:

- Meldingsplichtige bouwwerken (meer dan 30 werkdagen én meer dan 20 personen tegelijk);
- Of meer dan 500 mensdagen;
- Of bij bijzondere gevaren.

1.4 Ontwerpproces en V&G-integratie

Het ontwerptraject voor dit project is uitgevoerd onder regie van de opdrachtgever, waarbij veiligheid en gezondheid vanaf de initiatieffase zijn meegenomen als integraal onderdeel van het ontwerp. De V&G-coördinator Ontwerpfase heeft actief deelgenomen aan ontwerpbesprekingen en heeft de toepassing van preventieprincipes geborgd, conform artikel 2.28 van het Arbobesluit.

Tijdens het ontwerpproces zijn de volgende V&G-aspecten expliciet beoordeeld en verwerkt:

- Eliminering van risico's bij de bron (bronaanpak);
- Fasering en werkruimte in relatie tot verkeersveiligheid;
- Toegankelijkheid voor hulpdiensten en omwonenden;
- Bodemkwaliteit en ecologische randvoorwaarden;
- Werkmethoden en technische uitvoerbaarheid;
- Afstemming met het BLVC-kader van de Gemeente Almere.

Ontwerpwijzigingen met impact op veiligheid zijn vastgelegd in hoofdstuk 7 (Samenwerkingsafspraken). De restrisico's die niet konden worden geëlimineerd zijn opgenomen in hoofdstuk 9 (V&G-risico's werkzaamheden) en worden overgedragen aan de uitvoerende partij via het V&G-dossier.

Bewijsmiddelen:

Ter onderbouwing van de naleving van de wettelijke verplichtingen worden de volgende documenten als bewijsmiddel gekoppeld aan dit V&G-plan:

- Contractdocument of aanstellingsbrief van de Coördinator Ontwerpfase, waarin taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn vastgelegd;
- Toetsingsverslag Cluster Veiligheid & Gezondheid;
- Interne risicobeoordeling en notulen ontwerpveiligheidsoverleg.

1.5 Rollen en verantwoordelijkheden

- **Opdrachtgever (OG):** stelt, indien twee of meer partijen samenwerken, een V&G-coördinator Ontwerpfase (VGCO) aan en zorgt dat het V&G-plan als besteksonderdeel beschikbaar is.

- **VGCO (ontwerpfase):** borgt de toepassing van preventieprincipes in het ontwerp, stelt het V&G-plan Ontwerpfase op, start het V&G-dossier en draagt restrisico's en ontwerpbesluiten over aan de V&G-coördinator Uitvoeringsfase (VGCU).
- **Uitvoerende partij(en):** stellen een VGCU aan en werken het plan uit tot een V&G-plan Uitvoeringsfase. Zij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van maatregelen en voorlichting aan werknemers en derden.

1.6 Bevoegdheden en samenwerking

De Coördinator Ontwerpfase heeft de bevoegdheid om het ontwerpproces tijdelijk stil te leggen indien blijkt dat veiligheids- of gezondheidsrisico's niet aantoonbaar worden beheerst of onvoldoende zijn beoordeeld. In dergelijke gevallen escaleert de coördinator naar de opdrachtgever én het Cluster Veiligheid & Gezondheid. Dit cluster kan — onafhankelijk van de contractuele verhoudingen — ingrijpen op basis van de bestuursrechtelijke verantwoordelijkheid van de gemeente voor een veilige openbare ruimte. De bevoegdheden van de coördinator zijn schriftelijk vastgelegd in de aanstellingsbrief of het contractdocument, zoals genoemd bij §1.4.

1.7 Relatie met het V&G-dossier

Conform het Arbeidsomstandighedenbesluit wordt in de ontwerpfase de basis gelegd voor het V&G-dossier: een document met voorzieningen en informatie voor veilig gebruik, onderhoud en latere werkzaamheden. Het V&G-dossier wordt in de uitvoeringsfase geactualiseerd en bij oplevering overgedragen aan de opdrachtgever of beheerder.

1.8 Overdracht naar uitvoeringsfase

Bij gunning draagt de opdrachtgever via het contract aan de uitvoerende partij op om een VGCU te benoemen en het V&G-plan Uitvoeringsfase op te stellen. De VGCO draagt het V&G-plan Ontwerpfase, inclusief restrisico's en ontwerpkeuzes, over aan de VGCU. Deze actualiseert het plan en werkt het V&G-dossier bij tot en met oplevering.

1.9 “Levend” document

Het V&G-plan Ontwerpfase wordt beschouwd als een levend document dat meegroeit met het ontwerp en de voorbereiding. In de uitvoeringsfase werkt de uitvoerende partij het plan uit tot een V&G-plan Uitvoeringsfase, afgestemd op werkmethoden, fasering en omgevingsfactoren.

1.10 Actualisatie en versiebeheer

Het V&G-plan Ontwerpfase wordt beheerd door de V&G-coördinator Ontwerpfase. Wijzigingen in ontwerp, planning of risicobeoordeling worden verwerkt in een nieuwe versie van het plan. Elke wijziging wordt voorzien van:

- Versienummer;
- Datum;
- Korte toelichting;
- Distributie aan betrokken partijen via het projectdossier of digitale omgeving.

Een wijzigingsoverzicht is opgenomen na het voorblad.

1.11 Documenten en bijlagen

Afhankelijk van het project wordt dit V&G-plan aangevuld met:

- Werkvergunningen (conform veiligheidshandboek);
- Taak-Risico-Analyses (TRA's);
- Project-RI&E's van risicovolle onderdelen;
- (Revisie)tekeningen;
- Faserings- en verkeersplannen;
- Bewijs van voorlichting/instructie.

1.12 Uitsluiting

In het ontwerp is zoveel mogelijk gestreefd naar het elimineren van risico's bij de bron (bronaanpak). Hierdoor is de veiligheid en gezondheid van werknemers tijdens de realisatie en gebruiksfase zoveel mogelijk geborgd.

Niettemin blijven er restrisico's bestaan die tijdens de uitvoerings- en gebruiksfase moeten worden beheerst. Het is de verantwoordelijkheid van de opdrachtnemer om:

- Deze restrisico's te vertalen naar concrete maatregelen in het V&G-plan Uitvoeringsfase;
- Ontwerp- of werkmethodewijzigingen tijdens de uitvoering te verwerken;
- Te zorgen voor een actueel V&G-dossier bij oplevering van het bouwwerk.

Daarnaast gelden alle veiligheidsvoorschriften van de opdrachtgever onverkort en dienen deze te worden nageleefd.

In het V&G-plan Uitvoeringsfase moet nadrukkelijk aandacht worden besteed aan:

- De coördinatie en interactie tussen alle op enig moment aanwezige partijen (hoofdaannemer, neven- en onderaannemers);
- Het voorkomen van conflicterende werkzaamheden;
- Het organiseren van gezamenlijke veiligheidsmaatregelen.

1.13 Contractuele borging van V&G-maatregelen

De in dit V&G-plan opgenomen maatregelen en verplichtingen worden contractueel geborgd via:

- RAW-besteksposten (bijv. werkplekvoorzieningen, verkeersmaatregelen);
- UAV-GC eisen (bij geïntegreerde contracten);
- BPKV-criteria (voorheen EMVI) (bij aanbesteding op kwaliteit).

De opdrachtnemer is verplicht om aantoonbaar invulling te geven aan deze maatregelen en dit te documenteren in het V&G-plan Uitvoeringsfase.

Hoofdstuk 2 – Projectomschrijving

2.1 Algemene gegevens

- **Projecttitel:** Bestek aanleg persleiding Europakwartier Noord
- **Besteknummer:** SRU-XX-XX-XXX-TXX
- **Locatie:** Europakwartier Noord, Gemeente Almere
- **Opdrachtgever:** Gemeente Almere – Afdeling Stadsruimte
- **Uitvoerende partij(en):** {{Naam aannemer(s)}}
- **V&G-coördinator Ontwerpfase:** {{Naam VGCO}}
- **Start uitvoering (indicatief):** {{Startdatum}}
- **Oplevering (indicatief):** {{Opleverdatum}}

2.2 Projectdoelstelling

Het project betreft {{korte omschrijving van het doel van het werk, bijvoorbeeld: "de herinrichting van de openbare ruimte rondom het stationsgebied Almere Buiten, inclusief vernieuwing van de riolering, verhardingen en groenvoorzieningen"}}. Het doel is het verbeteren van de bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid van het gebied, conform de beleidsdoelstellingen van de Gemeente Almere.

2.3 Scope van het werk

De werkzaamheden omvatten onder meer:

- het verrichten van opruimingswerkzaamheden;
- het verrichten van grondwerk;
- het aanbrengen van riolering;
- het aanbrengen van elementenverhardingen en kantopsluitingen;
- het aanbrengen van groenvoorzieningen;
- het aanbrengen van overige, bij het werk behorende voorzieningen;
- het verrichten van bijkomende werkzaamheden.

2.4 Omgevingsfactoren

Bij het ontwerp en de uitvoering is rekening gehouden met:

- **Bereikbaarheid:** voor nood- en hulpdiensten, bewoners en bedrijven
- **Leefbaarheid:** beperking van hinder (geluid, stof, trillingen)
- **Veiligheid:** voor werknemers, omwonenden en passanten
- **Communicatie:** met stakeholders via bewonersbrieven, informatieborden en meldpunten

2.5 Risico-indicatoren

Op basis van de ontwerpanalyse zijn de volgende risicofactoren geïdentificeerd:

- Werken nabij ondergrondse kabels en leidingen
- Verkeer onder en langs het werk
- Werken in de nabijheid van publiek toegankelijke gebieden
- Geluid- en trillingshinder
- Beperkte werkruimte en logistieke uitdagingen

Deze risico's zijn nader uitgewerkt in hoofdstuk 8 (Risicoanalyse) en worden beheerst via maatregelen in het V&G-plan Uitvoeringsfase.

2.6 Relatie tot BLVC-kader

Het project valt onder het normstellend kader BLVC van de Gemeente Almere. In het ontwerp is rekening gehouden met de eisen ten aanzien van:

- Tijdelijke verkeersmaatregelen
- Bereikbaarheid van hulpdiensten
- Communicatie met de omgeving
- Veiligheidsvoorzieningen tijdens uitvoering

Het BLVC-plan wordt als bijlage bij het V&G-plan gevoegd en afgestemd met het WIU-overleg.

2.7 Ontwerpkeuzes en ontwerpprincipes (BTO)

Inleiding

Tijdens de ontwerpfase zijn diverse **bouwtechnische en veiligheidskundige ontwerpkeuzes (BTO)** gemaakt die direct van invloed zijn op veiligheid en gezondheid tijdens de **ontwerp- en uitvoeringsfase**.

Door deze keuzes expliciet vast te leggen, wordt zichtbaar hoe risico's in het ontwerpstadium zijn **voorkomen, beperkt of beheerst**.

De hier beschreven ontwerpkeuzes sluiten aan op de projectopdracht (§ 2.1 t/m 2.6) en vormen de **basis** voor de risicoanalyse in **hoofdstuk 8** en de **overdracht van restrisico's** in **hoofdstuk 9**.

(Toelichting: in deze paragraaf worden de keuzes vastgelegd die voortkomen uit ontwerpafwegingen — dus vóór de uitvoering. De BTO-keuzes die betrekking hebben op gebruik, beheer en onderhoud zijn opgenomen in hoofdstuk 16.)

Ontwerputgangspunten

De ontwerpkeuzes zijn getoetst aan de volgende uitgangspunten:

- Veilig uitvoerbare en onderhoudbare constructies;
- Minimalisatie van arbeid op hoogte en in besloten ruimten;
- Beperkingen door omgeving, verkeer en bereikbaarheid;
- Duurzame, onderhoudsarme materialen;
- Toepassing van de **voorkeursvolgorde uit het Arbobesluit art. 3.2 lid 1** (eliminieren → vervangen → collectieve → individuele maatregelen).

Overzicht van ontwerpkeuzes (BTO)

Nr.	Ontwerpkeuze / maatregel	Motivering keuze	V&G-effect (ontwerp / uitvoering / beheer)	Verwijzing / toelichting
BTO-1	[Bijv. keuze voor prefab liggers i.p.v. in-situ beton]	Minder arbeid op hoogte en kortere bouwtijd	Vermindert valgevaar en blootstelling aan weersinvloeden	Zie risicoanalyse § 8
BTO-2	[Bijv. integreren onderhoudsloopbrug in ontwerp]	Maakt inspecties veilig uitvoerbaar	Vermindert risico op vallen tijdens beheerfase	Zie V&G-dossier / hoofdstuk 16
BTO-3	[Bijv. toepassing tijdelijke damwandconstructie i.p.v. open ontgraving]	Beperkte ruimte nabij verkeer	Vermindert risico op instorting en aanrijding	Zie § 9 Overdracht
...	...	...	...	...

(Invulinstructie: vul per relevante ontwerpbeslissing de overweging in, inclusief veiligheidsvoordeel of restrisico. Verwijs waar nodig naar ontwerpnotities of risicoregisters.)

Verantwoording en toetsing

De **V&G-coördinator Ontwerpfase** heeft de ontwerpkeuzes getoetst op:

- uitvoerbaarheid onder veilige omstandigheden;
- onderhouds- en inspectieveiligheid;
- naleving van de Arbo-voorkeursvolgorde;
- en consistentie met het **BLVC-kader van de Gemeente Almere**.

Eventuele afwijkingen of resterende risico's worden opgenomen in het **V&G-dossier Ontwerp** en bij overdracht besproken met de uitvoerende partij.

Koppeling met gebruiksfase

De ontwerpkeuzes in dit hoofdstuk vormen de **input** voor de **BTO-maatregelen in de gebruiksfase** (zie hoofdstuk 16).

Daarin worden de voorzieningen beschreven die tijdens het beheer en onderhoud nodig zijn om deze ontwerpprincipes duurzaam veilig toe te passen.

Hoofdstuk 3 – Uitvoering en Fasering

3.1 Algemene uitgangspunten uitvoering

De uitvoering van het werk vindt plaats onder regie van de opdrachtgever. De directievoerder van de Gemeente Almere is verantwoordelijk voor de dagelijkse afstemming met de uitvoerende partij(en). De planning van start- en einddatum wordt in overleg vastgesteld en kan worden aangepast op basis van voortgang, omgevingsfactoren en veiligheidssituaties.

Het werk wordt uitgevoerd conform het **BLVC-kader van de Gemeente Almere**, waarbij de vier pijlers centraal staan:

- **Bereikbaarheid:** continuïteit van verkeer en toegang voor nood- en hulpdiensten.
- **Leefbaarheid:** minimale hinder voor bewoners, bedrijven en bezoekers.
- **Veiligheid:** bescherming van weggebruikers, werknemers en omgeving.
- **Communicatie:** tijdige en duidelijke informatievoorziening aan stakeholders.

3.2 Fasering van werkzaamheden

Indien de bereikbaarheid, veiligheid of leefbaarheid dit vereist, worden de werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd. De fasering wordt afgestemd met de directievoerder en vastgelegd in een BLVC-plan. Binnen elke fase kunnen subfasen worden ingericht om specifieke risico's te beheersen, bijvoorbeeld bij kruisingen, schoolroutes of hulpdienstenroutes.

De aannemer is verplicht om:

- Een **faseringstekening** en **BLVC-plan** op te stellen en ter goedkeuring voor te leggen aan de directievoerder en de Beheerder V&G Dossier.
- De fasering te toetsen op veiligheid, bereikbaarheid en hinderbeperking, conform de eisen uit het normstellend kader.

3.3 Verkeersmaatregelen

Alle tijdelijke verkeersmaatregelen voldoen aan CROW 96b (niet-autosnelwegen) en – indien van toepassing – CROW 96vw (vaarwegen). De meest recente errata (per 01-10-2024) zijn van toepassing. Uitwerking volgt de toepasselijke CROW-standaardfiguren; generieke vaste maatvoering in het plan is niet leidend. Het wegbeheerder-besluit is richtinggevend; plannen worden ter goedkeuring voorgelegd aan de wegbeheerder én afgestemd binnen BLVC. De aannemer is verantwoordelijk voor:

- Het opstellen van een verkeersmaatregelenplan (inclusief bebording, afzettingen, omleidingen).
- Het tijdig indienen van dit plan bij de directievoerder en Beheerder V&G Dossier.
- Het verkrijgen van goedkeuring vóór uitvoering.
- Het direct melden van stremmingen voor nood- en hulpdiensten aan de directievoerder, die de betrokken diensten informeert.

Aanvullende eisen vanuit het normstellend kader:

- Afzettingen moeten voldoen aan richtlijnen voor type, zichtbaarheid en stabiliteit.
- Omleidingen moeten veilig en logisch zijn, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen (zoals kinderen en ouderen).
- Bereikbaarheid voor hulpdiensten moet te allen tijde gegarandeerd zijn; bij tijdelijke belemmering moet een alternatieve route beschikbaar zijn.
- Werkvakken moeten fysiek gescheiden zijn van publiek toegankelijke zones.

3.4 Overlastbeperking

Om hinder voor de omgeving te minimaliseren, gelden de volgende verplichtingen:

- Gebruik van geluidsarm materieel en beperking van werktijden conform gemeentelijke geluidsnormen.
- Geen overbodige zwaailichten of bouwverlichting gericht op woningen.
- Stofoverlast moet aan de bron worden beperkt (bijv. door sproeien of afdekken).
- Vervuiling van wegen door zand, modder of puin moet actief worden voorkomen (bijv. door reiniging en afscherming).
- Harde muziek op de bouwplaats is niet toegestaan.
- Communicatie met omwonenden moet tijdig en duidelijk plaatsvinden, bij voorkeur via bewonersbrieven en informatieborden.

3.5 Documentatie en toetsing

De volgende documenten moeten worden opgesteld, aangeleverd en actueel gehouden:

- BLVC-plan inclusief fasering en verkeersmaatregelen.
- Verkeersmaatregelenplan conform CROW-publicatie 96b (niet-autosnelwegen).
- Communicatieplan richting omgeving.
- Overzicht van restrisico's en beheersmaatregelen (voor opname in het V&G-plan Uitvoeringsfase).

De directievoerder en de Beheerder V&G Dossier toetsen deze plannen op volledigheid, uitvoerbaarheid en conformiteit met het normenstellend kader van de Gemeente Almere.

Hoofdstuk 4 – Bij de totstandkoming betrokken partijen

In dit hoofdstuk worden de partijen benoemd die betrokken zijn bij de totstandkoming van het project en die verantwoordelijkheden dragen ten aanzien van veiligheid en gezondheid in de ontwerpfase.

4.1 Hoofdpartijen

De volgende hoofdpartijen zijn betrokken bij het project:

1. **Gemeente Almere**, Afdeling Stadsruimte, team Projectmanagement & Contractvoorbereiding
2. **###Ontwerpende ingenieursbureaus**
3. **###Adviseurs (bijv. ecologie, verkeer, bodem)**
4. **###Nutsbedrijven (indien relevant voor ontwerp)**
5. **###BLVC-coördinator (indien al bekend)**

Opmerking: Vul hier de overige betrokken partijen in, zoals adviesbureaus, ingenieursbureaus, nutsbedrijven of andere stakeholders.

4.2 V&G-opdrachtgever, coördinatoren en Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA)

Opdrachtgever / Budgethouder

- **Naam:** dhr. (Budgethouder)
- **Organisatie:** Gemeente Almere, Afdeling Stadsruimte / Gebiedsontwikkeling / Stedelijk Beleid (ROM) / Stadsbedrijf
- **Team:** Projectmanagement & Contractvoorbereiding / Realisatie / SBL Mobiliteit / Parkeerbedrijf
- **Adres:** Stadhuisplein 1, 1315 HR Almere
- **Telefoon:** 036 –
- **Mobiel:** 06 –
- **E-mail:**@almere.nl

V&G-Coördinator Ontwerpfase (VGCO)

- **Naam:** dhr. (Projectmanager)
- **Organisatie:** Gemeente Almere, Afdeling Stadsruimte
- **Team:** Projectmanagement & Contractvoorbereiding
- **Adres:** Stadhuisplein 1, 1315 HR Almere
- **Telefoon:** 036 –
- **Mobiel:** 06 –
- **E-mail:**@almere.nl

V&G-coördinator Uitvoeringsfase (VGCU)

- **Naam:**
- **Organisatie:**
- **Adres:**,
- **Telefoon:** 0.... –
- **Mobiel:** 06 –
- **E-mail:**@.....

Toezicht / Directievoerende Partij

- **Naam:** dhr. (Directievoerder)
- **Organisatie:** Gemeente Almere, Afdeling Stadsruimte
- **Team:** Projectmanagement & Contractvoorbereiding
- **Adres:** Stadhuisplein 1, 1315 HR Almere
- **Telefoon:** 036 –
- **Mobiel:** 06 –
- **E-mail:**@almere.nl

Cluster Veiligheid & Gezondheid Gemeente Almere

Het Cluster Veiligheid & Gezondheid (V&G) heeft een zelfstandig mandaat om in te grijpen bij onveilige situaties of bij het niet naleven van gemeentelijke veiligheidskaders.

Dit mandaat vloeit niet voort uit de contractuele relatie tussen opdrachtgever en opdrachtnemer, maar uit de bestuursrechtelijke verantwoordelijkheid van de gemeente om de veiligheid en gezondheid op bouwplaatsen binnen haar beheergebied te waarborgen.

Het cluster V&G kan zelfstandig:

- V&G-plannen toetsen op inhoud en volledigheid;
- aanvullende maatregelen eisen;
- het ontwerpproces of werkzaamheden laten stilleggen totdat aan de gestelde eisen is voldaan.

Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA)

De Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) houdt toezicht op de naleving van de arbeidsomstandighedenwetgeving en kan handhavend optreden bij onveilige of ongezonde werksituaties. Binnen dit project is de NLA een externe toezichthouder. Meldingen en aanvragen verlopen via de meldpagina van de NLA.

Contactgegevens Nederlandse Arbeidsinspectie:

Naam instantie: Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA)

Postadres: Postbus 90801, 2509 LV Den Haag

Telefoon (NL): 0800-5151 (gratis; bij dodelijke ongevallen 24/7 telefonisch melden)

Telefoon (buitenland): +31 70 333 56 78

Website: <https://www.nlarbeidsinspectie.nl>

Meldingen: arbeidsongevallen en onveilig/ongezond/oneerlijk werk melden via de meldpagina

Let op: de NLA maakt geen onderdeel uit van het projectteam; zij voert onafhankelijk toezicht uit en kan inspecteren en handhaven naar aanleiding van meldingen of eigen toezicht.

Hoofdstuk 5 – Coördinatie

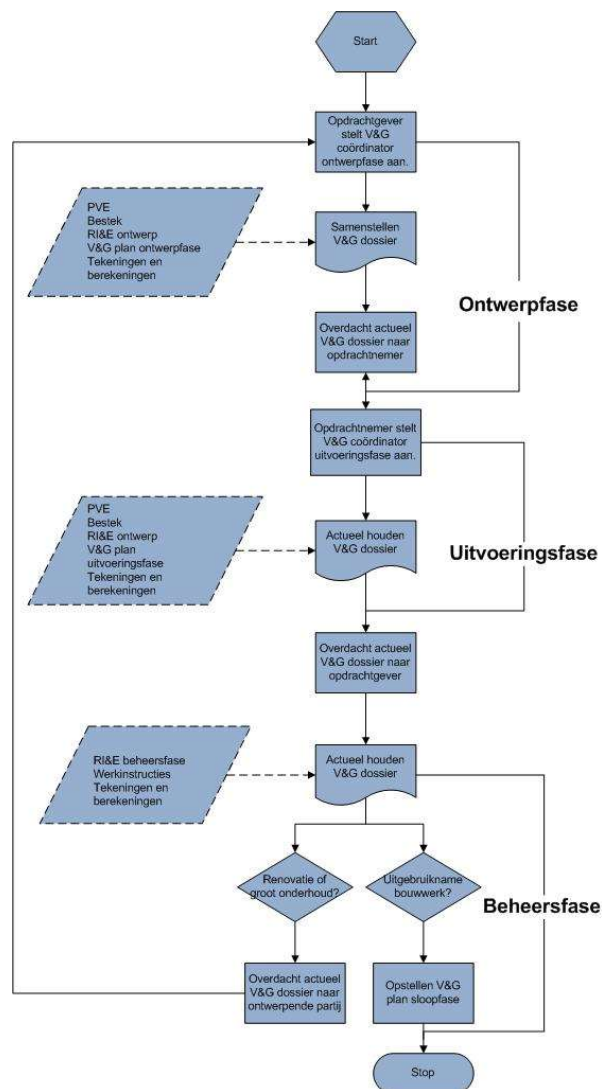
5.1 Organisatie en coördinatie V&G

Voor dit project is een duidelijke coördinatiestructuur opgezet binnen de **Afdeling Stadsruimte** van de Gemeente Almere. Deze structuur is gericht op het waarborgen van veiligheid en gezondheid tijdens de ontwerpfase en vormt de basis voor de verdere uitwerking in de uitvoeringsfase.

In het bijgevoegde **organogram** is de verdeling van verantwoordelijkheden weergegeven tussen:

- **Projectmanagement & Contractvoorbereiding**
- **Beheerders van gemeentelijke objecten** (zoals wegen, groen, civiele kunstwerken, openbare verlichting, riolering, etc.)
- **V&G-coördinator Ontwerpfase**
- **V&G-coördinator Uitvoeringsfase** (indien reeds aangewezen)
- **Directievoerders en toezichthouders**
- **BLVC-coördinator en communicatieverantwoordelijken**

Het organogram geeft inzicht in de hiërarchische en functionele relaties tussen de betrokken partijen en maakt zichtbaar wie verantwoordelijk is voor het signaleren, beheersen en borgen van V&G-risico's in het ontwerp.

Hoofdstuk 6 – Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden

6.1 Taken Beheerder V&G Dossier Ontwerpfase

De opdrachtgever (OG) wijst de V&G-coördinator Ontwerpfase (VGCO) aan. In de uitvoeringsfase borgt de OG dat een V&G-coördinator Uitvoeringsfase (VGCU) is aangewezen. Rollen en mandaten zijn vastgelegd in contract en V&G-plan. Binnen dit project is deze rol belegd bij de **Beheerder V&G Dossier**, die verantwoordelijk is voor de volgende taken:

Taken:

- Uitwerken van een Risico-Inventarisatie & -Evaluatie (RI&E) op omgevings- en taakaspecten, conform geldende wet- en regelgeving en de stand van de techniek.
- Coördinatie met externe partijen zoals adviseurs, uitvoerende bedrijven en overheden.
- Bevorderen van het elimineren van V&G-risico's in de ontwerpfase door:
 - Knoopunten uit het Plan van Aanpak (PvA) op te lossen.
 - Werkmethoden en tekeningen aan te passen.
- Opnemen van niet-vermijdbare V&G-risico's in het V&G-plan Ontwerpfase.
- Integratie van relevante instructies en onderhoudsspecificaties in het V&G-dossier.
- Zorgdragen dat het V&G-plan gebruiksfase onderdeel is van het bestek, tekeningen en aanbestedingsstukken.
- Opnemen van V&G-bepalingen in aannemingsovereenkomsten.
- Borgen van naleving van het Arbeidsomstandighedenbesluit, Hoofdstuk 2 Afdeling 5 (Bouwproces).
- Samenvoegen van alle V&G-elementen tot één V&G-dossier, met aandacht voor gelijktijdige werkzaamheden van meerdere partijen.
- Ondersteunt de Opdrachtgever (OG) bij de documentatie en afstemming rondom V&G-coördinatie; de OG wijst de VGCO (ontwerp) aan en borgt dat in de uitvoeringsfase een VGCU is aangewezen (conform Arbobesluit, bouwproces).
- Herinneren van de beheerder aan meldingsplicht bij de Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) (indien wettelijk vereist).
- Overhandigen van het V&G-dossier aan de V&G-coördinerende aannemer, inclusief instructie tot actualisatie.
- Controleren van revisietekeningen en bijbehorende bescheiden op kwaliteit en volledigheid.
- Evalueren van ervaringen bij uitvoering en gereedmelding, en schriftelijk rapporteren aan de beheerder.
- Rapporteren over V&G-zaken tijdens werkoverleggen.
- Bijhouden en beheren van het V&G-dossier.

Nadere toelichting op de formele bevoegdheden van de betrokken partijen is opgenomen in §6.2.

6.2 Bevoegdheden

De volgende bevoegdheden gelden binnen de ontwerpfase:

Coördinator Ontwerpfase

- Mag het ontwerpproces tijdelijk **stilleggen** bij onvoldoende beheersing van veiligheids- of gezondheidsrisico's;
- Kan de uitvoering van aanvullende **risicoanalyses of berekeningen** eisen;
- Mag deskundigen (bijv. explosievenonderzoek, verkeersveiligheid) inschakelen;
- Kan het ontwerp **ter toetsing** voorleggen aan het **Cluster Veiligheid & Gezondheid**;
- Mag voorstellen doen voor aanpassing van ontwerputgangspunten om risico's te verminderen.

Opdrachtgever

- Beslist over voortzetting of aanpassing van het ontwerpproces na een stillegging;
- Zorgt dat de benodigde middelen, tijd en informatie beschikbaar zijn om veiligheidsaspecten adequaat te beoordelen.

Cluster Veiligheid & Gezondheid

- Heeft een zelfstandig mandaat om **te toetsen, eisen te stellen of in te grijpen** bij tekortkomingen;
- Handelt op basis van de bestuursrechtelijke verantwoordelijkheid van de gemeente (zie §4.2).

Deze bevoegdheden worden vastgelegd in de relevante **contractdocumenten** of **aanstellingsbrieven**.

6.3 V&G-coördinator(en) Ontwerpfase – Uitvoerende partij(en)

Uitvoerende partijen leveren input en werken onder coördinatie van de VGCO/VGCU; zij wijzen geen V&G-coördinator Ontwerpfase aan.

Taken:

- Aanvullen van het door de Beheerder V&G Dossier aangeleverde V&G-plan met projectspecifieke stukken.
- Coördineren van de uitvoering van het V&G-plan op locatie, inclusief:
 - Planning, organisatie, werkmethoden, overleg en toezicht.
- Treffen van maatregelen ter voorkoming van onbevoegd betreden van objecten.
- Voorlichting aan bevoegde personen over geldende regels en instructies.
- Aanpassen van het V&G-plan Ontwerpfase indien voortgang of omstandigheden daartoe aanleiding geven.
- Uitvoeren van wettelijke V&G-taken voor het eigen werkpakket.
- Vastleggen van meetwaarden van te betreden objecten.
- Aan- en afmelden van werkzaamheden bij de Beheerder V&G Dossier.

6.4 Monitoring en evaluatie

Tijdens de uitvoeringsfase worden V&G-maatregelen periodiek geëvalueerd op:

- Effectiviteit;
- Naleving;
- Aansluiting op actuele risico's.

Evaluaties vinden plaats:

- Bij werkoverleggen;
- Na incidenten of afwijkingen;
- Bij afronding van werkfasen.

De VGCU rapporteert bevindingen aan de opdrachtgever en VGCO. De resultaten worden verwerkt in het V&G-dossier en gebruikt voor toekomstige projecten (lessons learned).

Hoofdstuk 7 – Samenwerkingsafspraken

7.1 Samenwerkingsafspraken in de ontwerpfase

Tijdens de ontwerpfase van dit project zijn diverse risico's en Arbo-gerelateerde aandachtspunten gesignaleerd die afstemming vereisten tussen meerdere betrokken partijen, zoals ontwerpbureaus, adviseurs en beheerders. Deze samenwerking is essentieel om V&G-risico's tijdig te elimineren of beheersbaar te maken en om te zorgen dat ontwerpkeuzes aansluiten op uitvoeringsrealiteit en wettelijke kaders.

In dit hoofdstuk worden de gemaakte afspraken vastgelegd die voortkomen uit wijzigingen of keuzes in het ontwerp met directe impact op veiligheid en gezondheid. Denk hierbij aan:

- Aanpassing van verkeersmaatregelen
- Wijziging van uitvoeringsmethoden
- Verplaatsing van werkzones
- Toevoeging van extra voorzieningen (bijv. valbeveiliging, afschermingen)
- Afstemming over fasering en bereikbaarheid
- Integratie van ecologische of bodemtechnische maatregelen

7.2 Overzicht van samenwerkingsafspraken

Partijen	Afspraak / Wijziging	Datum
.....		
.....		
.....		

Let op: Vul hier alle relevante afspraken in die tijdens de voorbereiding zijn gemaakt en die betrekking hebben op V&G-aspecten. Vermeld duidelijk welke onderdelen van het ontwerp zijn gewijzigd, waarom, en met wie deze wijziging is afgesteld.

Hoofdstuk 8 – V&G-risico's omgeving

In dit hoofdstuk worden de risico's beschreven die voortkomen uit de omgeving van het werkterrein. Deze risico's zijn in de ontwerpfase geïnventariseerd en dienen door de uitvoerende partij aantoonbaar beheerst, bewaakt en/of weggenomen te worden. De onderstaande tabel bevat een overzicht van de risico's, hun oorzaken en beheerssuggeties.

Let op: De aannemer dient deze risico's project-specifiek te beoordelen en waar nodig aan te vullen of te verwijderen.

8.1 Overzicht omgevingsrisico's en beheersmaatregelen

Omgeving	Arbo-risico	Risico-oorzaak	Beheerssuggeties
Verkeerswegen	Aanrijdinggevaar	Onoplettendheid, zuigende werking door langsrijdend verkeer	Afsluiten verkeersweg; inleidende bebakening; reduceren verkeerssnelheid stroomopwaarts; markering/afzetting werkterrein; bebording; minimale werkruimte conform CROW 96b (niet-autosnelwegen); retroreflecterende kleding
Belemmerde wegen	Onbereikbaarheid hulpdiensten, geen vluchtwegen	Geblokkeerde toegangs-/vluchtwegen	Ontsluitingsplan; aanrijroute voor hulpdiensten realiseren
Omstanders	Aanrijding, lichamelijk letsel	Onbevoegd betreden werkterrein	Afzetten werkterrein; toezicht op toegang
Kabels en leidingen	Elektrocucie, explosie, wateroverlast, gaslek, asbestblootstelling	Beschadiging kabels en leidingen	Overleg beheerders; KLIC-melding; proefsleuven; maatregelen bij asbestcementleidingen
Werkplek	Lichamelijk letsel, evacuatieproblemen	Beperkte werkruimte, besloten ruimte	Minimale opslag op werkplek; procedure besloten ruimten; noodprocedure
Klimaat	Blootstelling aan weersinvloeden	Felle zon, koude, regen, wind	Afspraken over doorwerken bij weersomstandigheden; schuilmogelijkheid; deugdelijk kledingpakket
Bodem / omgeving	Aantreffen of onbedoelde activering van ontplofbare oorlogsresten (OO) tijdens graaf- of heiwerkzaamheden	Historische oorlogshandelingen (1940-1945), zoals artilleriebeschietingen, bombardementen of vliegtuigcrashes. Onvoldoende inzicht in bodemverstoring of	- Raadpleeg het Aanvullend Vooronderzoek OO (Xplosure B.V., 2022) en controleer of het werkgebied binnen een verdacht gebied ligt volgens de Bodembelastingkaart OO (bijlage 1).

Omgeving	Arbo-risico	Risico-oorzaak	Beheerssuggesties
		ophooglagen binnen het projectgebied.	- Indien verdacht → voorafgaand Opsporingsonderzoek OO (WCS-OOO) laten uitvoeren door een VOMES-erkend opsporingsbedrijf. - Indien onverdacht → werken volgens Protocol Toevalsvondst (werkzaamheden direct staken bij vondst, gebied markeren en via 112 de EODD inschakelen). - Resultaten en maatregelen opnemen in het V&G-plan uitvoeringsfase.

Aanvullende toelichting

- De bovenstaande risico's zijn voorbeeldmatig en niet limitatief. Afhankelijk van de projectsituatie kunnen aanvullende risico's worden geïdentificeerd of toegevoegd.
- **Projectspecifieke risico's**
Naast de hierboven genoemde standaardrisico's kunnen er projectspecifieke omgevingsfactoren zijn die extra risico's met zich meebrengen. Denk hierbij aan:
 - Nabijheid van scholen, winkelcentra of evenementenlocaties (drukke, kwetsbare verkeersdeelnemers)
 - Werken in of nabij natuurgebieden (ecologische risico's, flora- en faunawetgeving)
 - Geluidsoverlast voor omwonenden (met name bij nacht- of weekendwerk)
 - Nachtelijke werkzaamheden (beperkt zicht, verhoogd aanrijdgevaar)

Deze risico's dienen per project te worden geïnventariseerd en opgenomen in het V&G-plan.

- **Verwijderen van niet-relevante risico's**
Indien bepaalde omgevingsrisico's niet van toepassing zijn op het project, dienen deze uit de tabel verwijderd te worden om het plan overzichtelijk en specifiek te houden.
- **Afstemming met BLVC-plan**
Indien er een apart BLVC-plan is opgesteld, dient dit hoofdstuk hierop afgestemd te worden. In het BLVC-plan worden aanvullende maatregelen beschreven met betrekking tot bereikbaarheid, leefbaarheid, veiligheid en communicatie. Verwijs hier expliciet naar indien van toepassing.

8.2 CROW 500 – Zorgvuldig Graven en KLIC-procedure

Bij alle werkzaamheden waarbij grond wordt geroerd, geldt de verplichting tot het zorgvuldig omgaan met ondergrondse kabels en leidingen conform **CROW-publicatie 500** en de **Wet informatie-uitwisseling bovengrondse en ondergrondse netten en netwerken (WIBON)**. Dit betekent:

Verplichtingen in de ontwerpfase:

- Het ontwerp houdt rekening met de ligging van kabels en leidingen op basis van actuele KLIC-gegevens.
- Indien conflicten worden geconstateerd, worden ontwerpaanpassingen of coördinatie met netbeheerders vastgelegd in hoofdstuk 7 (Samenwerkingsafspraken).

Verplichtingen in de uitvoeringsfase:

- De aannemer is verplicht om vóór aanvang van graafwerkzaamheden een **KLIC-melding** te doen en de ontvangen gebiedsinformatie op de werkplek beschikbaar te hebben.
- Het graven gebeurt conform de stappen van **zorgvuldig graven**:
 1. **Voorbereiden**: KLIC-gegevens analyseren, risico's beoordelen.
 2. **Lokaliseren**: Proefsleuven graven om exacte ligging vast te stellen.

3. **Vrijmaken:** Kabels en leidingen handmatig vrijleggen.

4. **Beveiligen:** Beschermen tegen beschadiging tijdens werkzaamheden.

- Bij afwijkingen tussen tekening en werkelijkheid wordt het werk direct stilgelegd en de netbeheerder geïnformeerd.

Beheersmaatregelen:

- Opnemen van KLIC-procedure in het V&G-plan Uitvoeringsfase.
- Toolboxmeeting over CROW 500 en zorgvuldig graven voor alle betrokken medewerkers.
- Registratie van proefsleuven en afwijkingen in het projectdossier.

Verantwoordelijkheden:

- **Opdrachtgever:** borgt dat de verplichtingen contractueel zijn vastgelegd.
- **Aannemer:** voert KLIC-melding uit, volgt CROW 500 en legt maatregelen vast in het uitvoeringsplan.

Hoofdstuk 9 – V&G-risico's werkzaamheden

In dit hoofdstuk worden de restrisico's beschreven die voortkomen uit het ontwerp en de geplande werkzaamheden. Deze risico's zijn in de ontwerpfase geïnventariseerd en dienen door de uitvoerende partij aantoonbaar beheerst, bewaakt en/of weggenomen te worden. De onderstaande tabel bevat een overzicht van de risico's, hun oorzaken en beheerssuggesties.

Let op: De aannemer dient deze risico's project-specifiek te beoordelen en waar nodig aan te vullen of te verwijderen.

Activiteit	Arbo-risico	Risico-oorzaak	Beheerssuggesties (ontwerpfase)
Werken onder tijdsdruk	Stress, fouten, letsel	Onrealistische planning	Realistische fasering; afstemming met stakeholders; tijdsbuffer in planning
Werken nabij verkeer	Aanrijding, beknelling	Onvoldoende werkruimte, onduidelijke afzetting	Ontwerp met voldoende werkruimte; toepassing CROW 96b (niet-autosnelwegen); verkeersfasering opnemen in ontwerp
Werken op hoogte	Valgevaar	Ontbreken van randbeveiliging	Ontwerp met vaste valbeveiliging; veilige toegang opnemen in ontwerp
Werken in besloten ruimten	Verstikking, bedwelmig	Onvoldoende ventilatie, gassen	Risicoanalyse in ontwerp; ventilatievoorzieningen opnemen; toegang en vluchtwegen ontwerpen
Werken nabij kabels/leidingen	Elektrocutie, explosie	Onjuiste ligging, geen detectie	KLIC-melding verplicht opnemen in voorbereiding; proefsleuven voorzien; ontwerp rekening laten houden met ligging
Werken met zwaar materieel	Aanrijding, beknelling	Onvoldoende ruimte, onveilige routes	Ontwerp met voldoende draaicirkels; rijroutes opnemen; werkzones scheiden van publiek
Werken nabij water	Verdrinking, instorting	Onvoldoende afscherming	Ontwerp met hekwerken, vluchtroutes en veilige werkzones; toepassing CROW 400
Werken met hijslasten	Vallende lasten, beknelling	Onveilige hijszones	Hijszones opnemen in ontwerp; vaste opstelplaatsen voor kranen voorzien

Activiteit	Arbo-risico	Risico-oorzaak	Beheerssuggesties (ontwerpfase)
Werken in trillingsgevoelige omgeving	Schade aan omgeving	Trillingsgevoelige objecten nabij	Trillingsbeheersing opnemen in ontwerp; monitoring voorzien
Werken in geluidsgevoelige omgeving	Geluidsoverlast	Nabijheid woningen, scholen	Geluidsbeperkende maatregelen in ontwerp; fasering en werktijden afstemmen
Werken in ecologisch kwetsbaar gebied	Verstoring flora/fauna	Broedseizoen, beschermde soorten	Ecologische quickscan in VO-fase; ontwerp aanpassen op natuurwaarden
Werken in de nacht	Verminderde zichtbaarheid, vermoeidheid	Slechte verlichting, verminderde alertheid	Nachtwerk vermijden in ontwerp; indien nodig: verlichting en rustmomenten opnemen
Werken met prefab elementen	Beknelling, instabiliteit	Onveilige montage	Hijsplan en montagevolgorde opnemen in ontwerp; voldoende werkruimte voorzien
Bouwplaats / projectorganisatie	Ongevallen of conflicterende werkzaamheden door samenloop van meerdere partijen	Onvoldoende afstemming tussen civiele aannemer, kabel- en leidingwerk, groenvoorziening of verkeersmaatregelen	- Coördinatie via het BLVC-plan en het bouwplaats-overleg. - Duidelijke werkvolgorde en werkvakken per discipline vastleggen. - Dagelijkse afstemming door uitvoerder / VG-coördinator. - Werken met actuele tekeningen en faseringsoverzicht.

Ook in de uitvoeringsfase blijft het risico op het aantreffen van ontplofbare oorlogsresten (OO) relevant. De aannemer handelt conform het Aanvullend Vooronderzoek OO (Xplosure, 2022). In verdachte gebieden is een Opsporingsonderzoek (OOO) verplicht door een VOMES-erkend bedrijf conform het WSCS-OOO. In onverdachte gebieden geldt het Protocol Toevalsvondst: werkzaamheden onmiddellijk staken, locatie markeren en via 112 de EODD waarschuwen. De resultaten en eventuele vrijgave worden opgenomen in het V&G-plan uitvoeringsfase.

Aanvullende toelichting

- De bovenstaande risico's zijn voorbeeldmatig en niet limitatief. Afhankelijk van de projectsituatie kunnen aanvullende risico's worden geïdentificeerd of toegevoegd.

- **Projectspecifieke risico's** dienen te worden toegevoegd indien van toepassing, zoals werken in de nabijheid van kwetsbare infrastructuur, monumentale objecten of onder bijzondere omgevingsomstandigheden.
- **Niet-relevante activiteiten** kunnen worden verwijderd om het plan overzichtelijk en specifiek te houden.
- **Afstemming met uitvoeringsplan en BLVC-plan** is essentieel om de beheersmaatregelen daadwerkelijk te implementeren en te borgen.

Hoofdstuk 10 – Verontreinigde grond / bouwstoffen

10.1 Bodemkwaliteit en vooronderzoek

Voor de uitvoering van dit project is de bodemkwaliteit beoordeeld op basis van een **Vooronderzoek conform NEN 5725:2023**. Dit onderzoek is uitgevoerd om de locatie te toetsen aan de actuele Bodemkwaliteitskaart Almere (OFGV). Conform afspraak met OFGV volstaat dit vooronderzoek; een aanvullend verkennend onderzoek (NEN 5740) is alleen nodig als 5725 daartoe aanleiding geeft.

Het vooronderzoek is uitgevoerd als onderdeel van de bestek voorbereiding door de **Gemeente Almere, Afdeling Stadsruimte, team Projectmanagement & Contractvoorbereiding**, en is als bijlage opgenomen bij het bestek. De resultaten vormen het uitgangspunt voor de te treffen veiligheidsmaatregelen bij grondverzet en werkzaamheden in of met bodemmateriële.

Indien uit het onderzoek blijkt dat de locatie voldoet aan de eisen voor ‘schone grond’, worden de werkzaamheden uitgevoerd onder reguliere veiligheidscondities.

10.2 Verdachte locaties en aanvullende maatregelen

Indien uit het bodemonderzoek blijkt dat sprake is van verontreiniging of afwijkende bodemkwaliteit, worden de veiligheidsklassen conform CROW-publicatie 400 vastgesteld. Deze classificatie bepaalt welke persoonlijke beschermingsmiddelen, werkmethode en voorzieningen noodzakelijk zijn om de werkzaamheden veilig en verantwoord uit te voeren.

De vastgestelde klasse(n) worden opgenomen in het bestek en dit V&G-plan. Indien geen klasse is vastgesteld, wordt uitgegaan van de worst-case-situatie, waarbij de meest verregaande beschermingsmaatregelen worden toegepast om de veiligheid van werknemers en omgeving te waarborgen.

Bij werkzaamheden in of met verontreinigde grond gelden de volgende verplichtingen:

- Toepassing van de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's), zoals adembescherming, beschermende kleding en handschoenen;
- Gebruik van geschikte werkmethode, zoals gesloten systemen, afscherming en gecontroleerde afvoer;
- Naleving van de vereiste saneringsmaatregelen, inclusief afstemming met bevoegde gezagen en milieudiensten;
- Aantoonbare verwerking van deze maatregelen in het V&G-plan Uitvoeringsfase.

Voor aanvang van werkzaamheden (mogelijk) verontreinigde bodem vindt een startoverleg bodemveiligheid plaats (OG – aannemer – bodemadviseur) waarin klasse, maatregelen en werkmethode worden bevestigd.

De aannemer is verplicht om de vastgestelde klasse te respecteren en de bijbehorende maatregelen te implementeren. Bij twijfel over de bodemkwaliteit of classificatie wordt uit voorzorg uitgegaan van de zwaarste klasse.

Het volledige bodemonderzoeksrapport wordt als bijlage toegevoegd aan dit V&G-plan en vormt de basis voor de veiligheidsmaatregelen bij grondverzet en bodembewerkingen.

10.3 Toepassing en meld-/informatieplichten voor bouwstoffen, grond en baggerspecie (Omgevingswet)

De toepassing van bouwstoffen, grond en baggerspecie binnen dit project valt onder de regels van het **Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)**, onderdeel van de **Omgevingswet**. **Meld- en informatieplichten** worden uitgevoerd via het **Omgevingsloket (DSO)**.

Werkwijze:

- **Bepaal de activiteit** in het Omgevingsloket (bijv. *Toepassen van bouwstoffen, Toepassen van grond of baggerspecie, Opslaan van grond*).
- **Controleer meld-/infoplicht en termijnen** in het Omgevingsloket. Plan meldingen ruim vóór start van de werkzaamheden.
- **Verzamel vereiste documenten**, zoals:
 - Milieuhygiënische verklaring (bij IBC-bouwstoffen of hergebruik);
 - Beschrijving herkomst en hoeveelheid;
 - Situatietekening met toepassingslocatie;
 - Omschrijving van de beoogde toepassing.
- **Dien melding of informatie in via het Omgevingsloket** en leg het zaaknummer vast in het projectdossier.

- **Verwerk voorschriften uit de melding** in het **BLVC-plan**, het **V&G-plan Uitvoeringsfase** en de uitvoeringsplanning.

Let op: De exacte termijnen en vereisten volgen uit het Omgevingsloket en het bevoegd gezag. Controleer deze altijd vooraf.

Verantwoordelijkheden:

- **Opdrachtgever (OG):** borgt dat bodemkaders en meldplichten in contract en planning zijn opgenomen.
- **Aannemer:** voert meldingen uit, bewaart bewijsstukken en houdt een partij-/transportlogboek bij.
- **Omgevingsmanager:** stemt af met bevoegd gezag en verwerkt voorschriften in BLVC en communicatie.

10.4 Aanvullend Vooronderzoek Ontplobbare Oorlogsresten (OO)

In opdracht van de gemeente Almere is door Xplosure B.V. een Aanvullend Vooronderzoek Ontplobbare Oorlogsresten (OO) uitgevoerd. Dit onderzoek is verricht conform het Certificatieschema Vooronderzoek Ontplobbare Oorlogsresten (CS-VROO-01 en 02, versie 2021-01) van de Stichting VOMES.

Het doel van het onderzoek is het vaststellen van de aanwezigheid en ligging van mogelijk aanwezige ontplobbare oorlogsresten binnen het grondgebied van de gemeente Almere. Het onderzoek richtte zich op zowel de conflictperiode (1940-1945) als de na-conflictperiode (1945-heden).

Resultaten

Uit het onderzoek blijkt dat binnen het gemeentelijk gebied van Almere sprake is van meerdere verdachte zones voor het aantreffen van ontplobbare oorlogsresten. De verdenking betreft met name:

- Verschoten geschutmunitie afkomstig van artilleriestellingen langs de vroegere Zuiderzeekust (o.a. Fort Pampus, Diemerdam, Durgerdam, Naarden en Huizen);
- Afgeworpen oefen-, beton- en brandbommen (Duits);
- Aandachtsgebieden voor vliegtuigwrakken met mogelijk nog aanwezige vliegtuigmunitie of brandstoftanks.

De verdachte gebieden zijn weergegeven op de Bodembelastingkaarten-OO (bijlage 1 bij het rapport Xplosure, projectcode P04026 (Bijlage A13)).

Binnen de bebouwde kom van Almere is in de meeste gevallen sprake van ophogingen met zandlagen van circa 1 meter. Deze worden beschouwd als onverdacht.

In niet-opgehoogde delen of gebieden waar grondroerende werkzaamheden dieper reiken dan de ophooglaag, blijft echter sprake van een verhoogd risico.

Diepteligging

De verwachte diepteligging van ontplobbare oorlogsresten varieert van:

- tot circa 0,7 m – Mv voor geschutmunitie met een kaliber ≤ 15 cm;
- tot aan de 10 MPa-laag voor zwaardere munitietypen (zoals 24 cm-munitie en afwerpmunitie);
- oppervlakte of net onder maaiveld bij vliegtuigwrakken.

Conclusies en maatregelen

In verdachte gebieden mogen geen grondroerende werkzaamheden plaatsvinden zonder een voorafgaand Opsporingsonderzoek Ontplobbare Oorlogsresten (OOO) conform het Werkveldspecifiek Certificatieschema Opsporen Ontplobbare Oorlogsresten (WSCS-OOO).

Het opsporingsonderzoek dient te worden uitgevoerd door een VOMES-erkend opsporingsbedrijf met een goedgekeurd Werkplan OOO.

In onverdachte gebieden geldt het Protocol Toevalsvondst. Indien tijdens de uitvoering een mogelijk explosief wordt aangetroffen, worden de werkzaamheden onmiddellijk gestaakt en wordt via 112 de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EODD) gealarmeerd.

Voor de uitvoering van civieltechnische werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de uitgangspunten uit de Beleidsnota OO Gemeente Almere (2022). aannemer is verantwoordelijk voor:

- Het naleven van de veiligheidsmaatregelen conform de vastgestelde klasse;
- Het tijdig melden van bouwstoffen indien van toepassing;

- Het afstemmen van werkzaamheden met betrekking tot bodemkwaliteit op het BLVC-plan en overige uitvoeringsdocumenten.

10.5 Verantwoordelijkheden en borging

De aannemer is verantwoordelijk voor:

- Het naleven van de veiligheidsmaatregelen conform de vastgestelde klasse;
- Het tijdig melden van bouwstoffen indien van toepassing;
- Het afstemmen van werkzaamheden met betrekking tot bodemkwaliteit op het BLVC-plan en overige uitvoeringsdocumenten.

De opdrachtgever borgt dat het bodemonderzoek beschikbaar is en dat de resultaten correct zijn verwerkt in het bestek en dit V&G-plan.

Hoofdstuk 11 – Deel Risico-Inventarisatie & -Evaluatie (Deel-RI&E)

In het kader van dit project is een **Deel Risico-Inventarisatie & -Evaluatie (Deel-RI&E)** uitgevoerd op alle relevante objecten en projectonderdelen.
Deze inventarisatie richt zich op het identificeren van **veiligheids- en gezondheidsrisico's** die voortkomen uit het **ontwerp** en de **geplande werkzaamheden**.

De resultaten van de Deel-RI&E zijn opgenomen in dit **V&G-plan Ontwerpfase** en worden, waar relevant, gekoppeld aan:

- de risicoanalyse per object of werkpakket;
- de voorgestelde beheersmaatregelen;
- de classificatie van risico's conform de **Arbowet**;
- de koppeling met de uitvoeringsfasering en het **BLVC-plan**.

Er is **geen afzonderlijk Veiligheidshandboek** van toepassing.

De Deel-RI&E en dit V&G-plan vormen samen het bindende document voor de borging van veiligheid en gezondheid binnen de ontwerpfase.

Eventuele aanvullingen of herzieningen van de Deel-RI&E worden als bijlage aan dit plan toegevoegd.

Hoofdstuk 12 - Organisatie m.b.t. werkzaamheden in en rond de objecten

12.1 Samenwerking tussen betrokken partijen

Bij de uitvoering van werkzaamheden in en rond de objecten zijn doorgaans meerdere werkgevers en uitvoerende partijen betrokken. Conform artikel 3 lid 2 van de Arbowet is het verplicht dat deze partijen onderling doelmatig samenwerken om de veiligheid en gezondheid van alle werknemers te waarborgen. De **V&G-coördinator Ontwerpfase** en de daartoe **gemandateerde personen** zijn belast met het faciliteren en bewaken van deze samenwerking. Zij beschikken over de benodigde bevoegdheden om coördinatie en afstemming te realiseren gedurende de gehele uitvoeringsduur van het project.

Elke betrokken partij is verplicht dit V&G-plan aan te vullen met informatie over:

- Specifieke werkzaamheden;
- Daaraan verbonden risico's;
- Te treffen beheersmaatregelen.

Let op: Iedere werkgever blijft volledig verantwoordelijk voor de arbeidsomstandigheden van zijn eigen werknemers, maar dient ook rekening te houden met de veiligheid van derden op de werkplek. Voor aanvang van de werkzaamheden vindt een **startbespreking** plaats waarin alle betrokken partijen hun werkzaamheden en risico's afstemmen.

12.2 Uitgangspunten voor effectieve coördinatie

Om de coördinatie op het werk goed te laten verlopen, gelden de volgende uitgangspunten:

- Afspraken worden correct en tijdig nageleefd;
- Iedere partij blijft verantwoordelijk voor de veiligheid van zijn eigen werknemers;
- Onveilige situaties worden direct gemeld bij de **Beheerder V&G-dossier**;
- De V&G-coördinator rapporteert periodiek tijdens werkoverleggen;
- Voor aanvang van werkzaamheden wordt een **risicoanalyse** uitgevoerd, inclusief:
 - Inventarisatie van specifieke veiligheids- en gezondheidsrisico's;
 - Vaststelling van noodzakelijke maatregelen en voorzieningen;
 - Afstemming met het BLVC-kader van de Gemeente Almere.

12.3 Toezicht en handhaving

Het toezicht op veilig werken wordt als volgt georganiseerd:

- **Primair toezicht:** door de leidinggevende van de uitvoerende partij op locatie;
- **Secundair toezicht:** door of namens de coördinerende uitvoerder;
- **Toezicht vanuit de opdrachtgever:** door de V&G-coördinator Ontwerpfase en/of gemandateerde personen.

Alle toezichthouders hebben de **bevoegdheid en verantwoordelijkheid** om werkzaamheden stil te leggen indien:

- Niet wordt gewerkt conform de geldende wet- en regelgeving;
- Afspraken uit het V&G-plan of het BLVC-kader worden overtreden;
- Er sprake is van acuut gevaar voor mens of omgeving.

Stop-werkbevoegdheid en escalatie zijn vastgelegd op contractbasis (UAV/UAV-GC) en worden bij de faseovergangen geborgd als vrijgavemomenten in het V&G-plan Uitvoeringsfase en de werkplannen. De escalatielij (signaal → stilleggen → herstel → vrijgave) is opgenomen in het V&G-plan Uitvoeringsfase.

12.4 V&G-plan uitvoeringsfase

In de uitvoeringsfase stelt de **hoofdaannemer** een **V&G-plan Uitvoeringsfase** op, gebaseerd op dit plan (ontwerpfase) en de Deel-V&G-plannen van zijn onderaannemers.

Het overkoepelende plan bevat ten minste:

- een samenvoeging van alle relevante risico's en beheersmaatregelen;
- de taak- en bevoegdheidsverdeling tussen uitvoerende partijen;
- de concrete uitvoeringsmaatregelen en veiligheidsinstructies;

- de planning van werkzaamheden in samenhang met het **BLVC-plan**;
- de procedure voor melding en toetsing van wijzigingen.

Voor aanvang van de werkzaamheden wordt het **V&G-plan Uitvoeringsfase** ter **toetsing** voorgelegd aan de **opdrachtgever** en het **Cluster Veiligheid & Gezondheid**.

De uitvoering mag pas starten nadat dit plan **is goedgekeurd**.

Eventuele aanpassingen tijdens het werk worden schriftelijk vastgelegd en opnieuw ter toetsing aangeboden.

Zie ook § 6.2 voor bevoegdheden en § 4.2 voor het mandaat van het Cluster Veiligheid & Gezondheid.

Hoofdstuk 13 - Werkplekvoorzieningen

In dit hoofdstuk worden de collectieve voorzieningen beschreven die noodzakelijk zijn voor een veilige en gezonde werkomgeving tijdens de uitvoering van werkzaamheden in en rond de objecten. Deze voorzieningen worden afgestemd op de aard en duur van het werk, en zijn conform de eisen uit de Arbowet, het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en het BLVC-kader van de Gemeente Almere.

Collectieve Voorzieningen	Gebruikers	Instandhouding door	Toezicht / Rapportage
Omleidingen	Weggebruikers, uitvoerende partijen	Aannemer / Gemeente	BLVC-coördinator / Gemeente / V&G-coördinator
Verkeersafzettingen	Weggebruikers, uitvoerende partijen	Aannemer	Toezichthouder verkeer / V&G-coördinator
Terreinafbakening	Alle uitvoerende partijen	Aannemer	Uitvoerder / V&G-coördinator
Sanitaire voorzieningen	Werknemers op locatie	Aannemer	Uitvoerder / Arbo-coördinator
Schaft- en kleedvoorzieningen	Werknemers op locatie	Aannemer	Uitvoerder / V&G-coördinator
Tijdelijke nuts-aansluitingen	Uitvoerende partijen	Aannemer / Nutsbedrijven	Uitvoerder / Projectleiding
Opslagplaatsen gevaarlijke stoffen	Specifieke uitvoerende partijen	Aannemer	Veiligheidskundige / V&G-coördinator
Tijdelijke depot ontgraven grond	Uitvoerende partijen	Aannemer	Uitvoerder / Omgevingsmanager
Damwanden / bekisting	Uitvoerende partijen	Aannemer	Uitvoerder / Constructieve toetsing
Stut- schoorconstructies	Uitvoerende partijen	Aannemer	Uitvoerder / V&G-coördinator
Blusmiddelen	Alle partijen	Aannemer	V&G-coördinator / Arbo-coördinator
Beschermings- en beveiligingsmiddelen	Werknemers	Aannemer / Werkgevers	Leidinggevenden / V&G-coördinator
EHBO-voorzieningen	Werknemers	Aannemer	EHBO-verantwoordelijke / V&G-coördinator
Mededelingenbord	Alle partijen	Aannemer	Uitvoerder / V&G-coördinator

Hoofdstuk 14 - Incidenten, Ongevallen & Geschillen

14.1 Melding van incidenten en ongevallen

Alle incidenten, ongevallen en bijna-ongevallen die plaatsvinden in of rond de objecten dienen **onverwijld gemeld** te worden bij de directievoerder. De melding verloopt als volgt:

- **Dringende gevallen:** direct telefonisch melden bij de directievoerder, gevolgd door een schriftelijke bevestiging via het meldingsformulier incidenten (projectdossier).
- **Niet-dringende gevallen:** schriftelijke melding via het meldingsformulier.

De directievoerder onderneemt op basis van de melding passende maatregelen, waaronder:

- Veiligstellen van de situatie;
- Informeren van relevante partijen (zoals V&G-coördinator, opdrachtgever, toezichthouder);
- Initiëren van een onderzoek naar oorzaak en gevolg;
- Vastleggen van bevindingen en acties in het V&G-dossier.

Alle meldingen worden besproken in het eerstvolgende werkoverleg en, indien nodig, opgenomen in de actualisatie van het V&G-plan.

Ernstige arbeidsongevallen worden direct gemeld bij de Nederlandse Arbeidsinspectie. Dodelijk ongeval: onmiddellijk telefonisch 0800-5151 (24/7); overige meldplichtige ongevallen: digitaal (of telefonisch). Te late melding kan leiden tot boete.

14.2 Melding van geschillen op het werk

Geschillen tussen partijen op of rond de werkplek worden telefonisch gemeld aan de directievoerder. Deze:

- Neemt passende maatregelen om escalatie te voorkomen;
- Legt de genomen acties schriftelijk vast;
- Bespreekt het geschil in het eerstvolgende werkoverleg;
- Beoordeelt of het geschil gevolgen heeft voor de veiligheid en gezondheid op de werkplek.

14.3 Verantwoordelijkheden en registratie

- De **directievoerder** is verantwoordelijk voor het registreren, opvolgen en rapporteren van incidenten, ongevallen en geschillen.
- De **V&G-coördinator** ziet toe op de correcte afhandeling en borging in het V&G-dossier.
- Alle meldingen worden conform de AVG vertrouwelijk behandeld en bewaard volgens de geldende bewaartermijnen.

Hoofdstuk 15 – Evaluatie en overdracht

Bij afronding van de ontwerpfase vindt een evaluatie plaats van:

- De effectiviteit van het V&G-plan;
- De volledigheid van het V&G-dossier;
- De overdracht van restrisico's aan de uitvoerende partij.

De VGCO stelt een overdrachtsdocument op met:

- Samenvatting van ontwerpkeuzes;
- Restrisico's;
- Aanbevelingen voor de uitvoeringsfase.

Dit document wordt besproken met de VGCU en opgenomen in het projectarchief.

Hoofdstuk 16 – BTO (Beheer, Toezicht en Onderhoud) -keuzes en gebruiksfase

16.1 Inleiding

Tijdens de ontwerpfase zijn keuzes gemaakt die direct invloed hebben op de veiligheid en gezondheid tijdens de gebruiks-, beheer- en onderhoudsfase van het project.

Deze zogeheten BTO-keuzes (Beheer, Toezicht en Onderhoud) zijn essentieel om risico's in latere fasen te voorkomen en worden vastgelegd in het V&G-dossier.

De ontwerpkeuzes zoals beschreven in §3.6 Ontwerpkeuzes en ontwerpprincipes (BTO) vormen de basis voor de in dit hoofdstuk opgenomen maatregelen.

Waar §3.6 zich richt op bouwtechnische ontwerpkeuzes binnen de ontwerpfase, behandelt dit hoofdstuk de voorzieningen en maatregelen die nodig zijn om het object in de gebruiks- en onderhoudsfase veilig te inspecteren, beheren en onderhouden.

De V&G-coördinator Ontwerpfase heeft deze keuzes afgestemd met ontwerpers, beheerders en adviseurs, conform artikel 2.28 van het Arbobesluit en de uitgangspunten van het BLVC-kader van de Gemeente Almere.

16.2 Doel van BTO-keuzes

Het doel van het vastleggen van BTO-keuzes is:

- Het voorkomen van onveilige situaties bij inspectie, onderhoud en toezicht;
- Het borgen van veilige toegang tot objecten en installaties;
- Het faciliteren van risicobeheersing in de gebruiksfase;
- Het ondersteunen van de overdracht aan de beheerorganisatie.

16.3 Overzicht van BTO-keuzes

De in dit hoofdstuk genoemde voorbeelden van risico's en beheersmaatregelen zijn **niet limitatief**.

Tijdens het verdere verloop van het project kunnen aanvullende risico's worden geïdentificeerd.

Deze worden, zodra relevant, toegevoegd aan het V&G-plan en opgenomen in het risicoregister.

Object / Onderdeel	BTO-keuze	Doel / V&G-impact	Opgenomen in ontwerp-tekening nr.
Duikerconstructie	Inspectieput met vaste ladder en valbeveiliging	Voorkomt valgevaar bij inspectie	
Verkeersregelinstallatie	Plaatsing buiten rijbaan, bereikbaar vanaf trottoir	Vermindert risico op aanrijding bij onderhoud	
Lichtmast	Kantelbare masten voor armatuurvervanging	Vermindert risico bij werken op hoogte	
Rioolput	Deksel met gasdichte afsluiting en hijsvoorziening	Vermindert blootstelling aan gassen	
Groenvoorziening	Geen beplanting op taluds > 45°	Voorkomt valgevaar bij maaien of snoeien	

Object / Onderdeel	BTO-keuze	Doel / V&G-impact	Opgenomen in ontwerp-tekening nr.
Brugleuning	Demontabel inspectieluik onder brugdek	Vergemakkelijkt visuele inspectie zonder valgevaar	
Pompkelder	Toegang via afsluitbare deur met ventilatievoorziening	Voorkomt bedwelmings- en verstikkingsgevaar	
Retentievijver	Vluchtrap en drijvende reddingsboei	Verhoogt veiligheid bij inspectie en calamiteiten	

Let op: Deze keuzes zijn afgestemd met de beheerders en worden bij oplevering overgedragen via het V&G-dossier.

16.4 Verwerking in het V&G-dossier

Alle BTO-keuzes worden:

- Vastgelegd in het V&G-dossier;
- Verwezen in de revisietekeningen;
- Overgedragen aan de beheerorganisatie bij oplevering;
- Aangevuld met instructies en onderhoudsvoorschriften indien van toepassing.

16.5 Verantwoordelijkheden

- De **V&G-coördinator Ontwerpfase** is verantwoordelijk voor het vastleggen en afstemmen van BTO-keuzes.
- De **beheerder** is verantwoordelijk voor het beoordelen en implementeren van deze keuzes in het beheerproces.
- De **uitvoerende partij** dient bij uitvoering rekening te houden met de voorzieningen die voortvloeien uit BTO-keuzes.

Hoofdstuk 17 – Overdracht en Bijlagen

17.1 Checklist overdracht aan uitvoeringsfase

Onderstaande checklist wordt gebruikt door de V&G-coördinator Ontwerpfase (VGCO) bij de overdracht van het V&G-plan aan de uitvoerende partij en de V&G-coördinator Uitvoeringsfase (VGCU). De checklist borgt dat alle relevante documenten, risico's en afspraken correct zijn overgedragen.

De onderstaande lijst is voorbeeldmatig en niet-limitatief.

Nr.	Onderdeel	Verantwoordelijke	Status	Opmerkingen
1	Definitieve versie V&G-plan Ontwerpfase	VGCO	☐	Inclusief versiebeheer
2	Overzicht restrisico's uit ontwerp	VGCO	☐	Hoofdstuk 9
3	Ontwerpkeuzes met V&G-impact (BTO)	VGCO	☐	Hoofdstuk 17
4	Bodemonderzoeksrapport (NEN 5725 / NEN 5740)	OG / Bodemadviseur	☐	Hoofdstuk 10
5	BLVC-plan (concept of definitief)	OG / BLVC-coördinator	☐	Hoofdstuk 3
6	Faserings-tekening en verkeersmaatregelenplan	Aannemer / OG	☐	Conform CROW 96b
7	Deel-RI&E	VGCO / Arbo-coördinator	☐	Hoofdstuk 11
8	Communicatieplan richting omgeving	Omgevingsmanager	☐	Hoofdstuk 3.5
9	Overzicht samenwerkingsafspraken ontwerp	VGCO	☐	Hoofdstuk 7
10	Revisietekeningen met V&G-elementen	Ontwerpteam	☐	Inclusief BTO-keuzes
11	Instructie voor actualisatie V&G-dossier	VGCO	☐	Richtlijnen voor VGCU
12	Meldingen Omgevingsloket (DSO)	OG / Omgevingsmanager	☐	Hoofdstuk 10.3
13	Contactgegevens betrokken partijen	VGCO	☐	Hoofdstuk 4
14	Explosievenonderzoek (OO)	OG/VGCO	☐	Hoofdstuk 10.4
15	Concept V&G-plan Uitvoeringsfase	Hoofdaannemer	☐	Ter toetsing aan OG en Cluster V&G (§ 12.4)

17.2 Overzicht toe te voegen bijlagen

De onderstaande bijlagen maken integraal onderdeel uit van het V&G-plan en worden toegevoegd aan het projectdossier. Ze dienen actueel, ondertekend (indien van toepassing) en digitaal beschikbaar te zijn voor alle betrokken partijen. De onderstaande lijst is voorbeeldmatig en niet-limitatief.

Nr.	Bijlage	Verantwoordelijke	Status	Opmerkingen
A1	Bodemonderzoeksrapport (NEN 5725 / NEN 5740)	Bodemadviseur	☐	Verplicht bij grondverzet

Nr.	Bijlage	Verantwoordelijke	Status	Opmerkingen
A2	BLVC-plan (incl. fasering en verkeersmaatregelen)	BLVC-coördinator	☐	Afstemming met WIU-overleg
A3	Faseringstekening	Ontwerper / Aannemer	☐	Conform uitvoeringsplanning
A4	Verkeersmaatregelenplan (CROW 96b)	Aannemer	☐	Goedkeuring wegbeheerder vereist
A5	Deel-RI&E (onderdeel V&G-plan)	Arbo-coördinator	☐	Verplicht bij risicovolle werkzaamheden
A6	Communicatieplan	Omgevingsmanager	☐	Voor bewoners, bedrijven, hulpdiensten
A7	Revisietekeningen met V&G-elementen	Ontwerpteam	☐	Inclusief BTO-keuzes
A8	Toolboxmeeting-formulieren / instructieformulieren	Aannemer	☐	Voor aantoonbare voorlichting
A9	Meldingsbevestiging Omgevingsloket (DSO)	OG / Aannemer	☐	Bij toepassing bouwstoffen/grond
A10	Overzicht samenwerkingsafspraken ontwerp	VGCO	☐	Hoofdstuk 7
A11	Overdrachtsdocument restrisico's	VGCO	☐	Hoofdstuk 16
A12	Contactlijst betrokken partijen	VGCO	☐	Hoofdstuk 4
A13	Aanvullend Vooronderzoek Ontploffbare Oorlogsresten (Xplosure 2022)	OG / Bodemadviseur	☐	Hoofdstuk 10.4